

**RAPPORT
ONDERZOEK IN HET KADER VAN
HET VIERJAARLIJKS BEZOEK
OP BASISCHOOL DE RATEL**

School : Basisschool De Ratel
Plaats : Gennep
BRIN-nummer : 07FI
Onderzoeksnummer : 110672

Datum schoolbezoek : 5 maart 2009
Datum vaststelling rapport : 15 april 2009

INHOUDSOPGAVE

1 ONDERZOEK	5
2 BEVINDINGEN	7
3 CONCLUSIE	11
BIJLAGE	13

1 ONDERZOEK

Op 5 maart 2009 heeft de inspectie Basisschool De Ratel bezocht in het kader van het vierjaarlijks bezoek. Tijdens dit onderzoek heeft de inspectie de kwaliteit van het onderwijs beoordeeld aan de hand van een aantal indicatoren. In het kader van haar verplichting om scholen voor primair onderwijs ten minste eenmaal per vier jaar te bezoeken, beoordeelt de inspectie scholen met een beperkte, vaste set van indicatoren, waarmee zij conform de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) kan beoordelen of de school op belangrijke onderdelen onderwijs van voldoende kwaliteit biedt. Deze indicatoren hebben in ieder geval betrekking op de kwaliteitszorg, de zorg en begeleiding, de resultaten, de ontwikkeling van leerlingen en enkele aspecten betreffende de naleving van de wet- en regelgeving, waaronder de onderwijstijd.

De bevindingen uit dit onderzoek worden gebruikt bij de eerstvolgende risicoanalyse. Deze analyse gaat vooraf aan de beslissing of het toezichtarrangement van de school eventueel aangepast dient te worden.

In hoofdstuk 2 van dit rapport vermeldt de inspectie in algemene zin de sterke en minder sterke kanten van het onderwijs op Basisschool De Ratel. Bij de aangeduide verbeterpunten is tevens een onderbouwing van deze constatering opgenomen.

In hoofdstuk 3 volgt de conclusie over het vierjaarlijks onderzoek.

Onderzoeksmethode vierjaarlijks bezoek

Deze rapportage is gebaseerd op:

- De indicatoren uit het bestaande waarderingskader primair onderwijs van de inspectie.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij
 - schooldocumenten en handelingsplannen zijn bestudeerd;
 - gesprekken met de directie en de intern begeleider(s)/zorgcoördinator(en) zijn gevoerd.

2 BEVINDINGEN

In de bijlage van dit rapport treft u een overzicht van de bij dit onderzoek betrokken indicatoren aan, en de bevindingen van de inspectie daarover. Uit dit overzicht valt op te maken dat op basisschool De Ratel de kwaliteit van het onderwijs op vrijwel alle onderzochte indicatoren op orde is. Het betreft hier vijf van de zes indicatoren van het kwaliteitsaspect 'Kwaliteitszorg', alle indicatoren uit de het aspect 'Zorg en begeleiding', het aspect 'Wet- en regelgeving' en twee van de drie indicatoren van het kwaliteitsaspect 'Opbrengsten'.

Naast deze positief beoordeelde aspecten, vraagt de inspectie aandacht voor twee indicatoren waarvan de kwaliteit verbetering behoeft. Het betreft hier een analyse van de leerlingenpopulatie en de wijze waarop de school volgt hoe leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zich ontwikkelen.

Algemeen beeld

Basisschool De Ratel laat bij de onderzochte onderdelen zien dat de kwaliteit van de school op orde is. Toch lopen de eindopbrengsten terug. Op het moment van het schoolbezoek ontbreekt de informatie die nodig is om de resultaten van de Eindtoets 2009 in relatie tot de schoolgroep te normeren, maar deze resultaten lijken significant onder het te verwachten niveau te liggen. Ook de huidige groep 7 laat lage resultaten zien. Hiermee komen de eindopbrengsten mogelijk in het gebied waarin sprake is van significant te lage resultaten. Tijdens het bezoek is uitgebreid stilgestaan hoe dit tij te keren is. De inspectie constateert dat de voorwaarden hiertoe vanuit de kwaliteitszorg en de leerlingenzorg positief zijn en dat de school zich goed bewust is van het probleem. Enkele zaken zijn hierbij al wel aan te geven.

Allereerst is het nodig in het traject van directe instructie en zelfstandig werken specifiek te investeren in begeleide inoefening en zelfstandig verwerken. Door goed in te schatten welke leerlingen preventieve hulp nodig hebben en hoe deze dient te verschillen van de eerdere uitleg, kan verdere uitval worden voorkomen.

Ten tweede is het nodig het al in gang gezette verbetertraject rekenen ook qua tijd te intensiveren. Meer onderwijstijd voor de fundamentele instrumentele vaardigheden, leidt tot betere resultaten. Dit geldt zeker ook voor technisch lezen.

Ten derde vraagt de keuze om met een combinatie 2/3 te werken, zoals nu in één groep het geval is, om een inhoudelijke onderbouwing. Een organisatorische keuze zoals nu het geval is, kan leiden tot onbedoelde neveneffecten voor leerlingen bij wie het aanvankelijk lezen en rekenen niet probleemloos verloopt.

Ten vierde leidt de keuze voor het ontwikkelingsgericht werken in de kleutergroepen wellicht eveneens tot onbedoelde neveneffecten, omdat onvoldoende gericht wordt geïnvesteerd in de noodzakelijke basis voor opnieuw de groep leerlingen die alleen aan stimulering niet voldoende heeft. Vroegtijdige toetsing en een diagnostisch vervolg in groep 1 vragen extra aandacht. Deze toetsing is nu beperkt tot groep 2.

Ten vijfde biedt het goede niveau van de coördinatoren leerlingenzorg mogelijkheden stevig te investeren in het vergroten van de orthodidactische vaardigheden van leraren op het gebied van technisch lezen en rekenen en wiskunde. Alles moet in het werk gesteld worden preventief zo goed te werken, dat voor minder leerlingen dan nu moet worden besloten tot het aanbieden van afbuigende leerlijnen.

Toelichting

Hierna worden de oordelen op drie van de vier kwaliteitsaspecten toegelicht. Omdat aan de wettelijke eisen is voldaan, vraagt het vierde aspect 'Wet- en regelgeving' geen verdere toelichting.

Kwaliteitszorg

Basisschool De Ratel *evalueert* adequaat *haar opbrengsten*. Hiertoe maakt zij een jaarverslag zorgverbreding waarin trendanalyses en volgmodellen van de jaargroepen zijn opgenomen. Dit leidde al tot de constatering dat voor rekenen en wiskunde op schoolniveau een inhaalslag nodig was en illustreert dat de school goed de vinger aan de pols heeft.

Ook het *leren en onderwijzen wordt voldoende geanalyseerd*. Behalve een periodieke meting onder ouders, leerlingen en personeel draagt hier ook de systematiek van 'Ontwikkelingsgericht beoordelen' aan bij. Gerelateerd aan het competentieprofiel onderwijsgevenden, worden kijkwijzers gehanteerd die zicht geven op wat leraren hierin hebben bereikt en wat zij zich nog als doel stellen. Door de directe relatie met de verbetertrajecten en de periodieke klassenbezoeken van de directeur en een extern begeleider, biedt dit voldoende garantie dat in de loop van de schoolplanperiode alle relevante onderdelen van het onderwijsleerproces aan de orde komen. Ook het jaarverslag leerlingenzorg draagt aan het positieve oordeel op deze indicator bij. In het verlengde van de opmerkingen van het algemeen beeld is wel noodzakelijk leraren extra te richten op preventief didactisch handelen, wat wellicht tijdelijk ten koste gaat van het onderwerp coöperatief leren.

De verbetertrajecten (zoals effectieve instructie, zelfstandig werken, coöperatief werken) van basisschool De Ratel zijn smart uitgewerkt in een jaarlijkse bijlage bij het schoolplan en worden ook jaarlijks in de vorm van een jaarverslag geëvalueerd. Deze aanpak getuigt van *planmatig werken* aan verbeteractiviteiten. De school streeft er terecht naar in samenhang aan deze trajecten te werken. Wel is de inspectie van mening dat het traject rondom effectieve, c.q. directe instructie gezien de teruglopende eindopbrengsten de komende tijd het primaat verdient. Door de hierbij ontwikkelde kijkwijzers bij de klassenbezoeken ook te hanteren als een ondergrens, kan de kwaliteit van de individuele leraren hier tegen worden afgezet en is maatwerk mogelijk voor leraren voor wie de uitvoering nog moeilijk is. Intensiveren van de klassenbezoeken, eventueel op maat, past hierbij.

Uit de klassenbezoeken, de kijkwijzers bij de verbetertrajecten en het schooloverzicht dat hiervan wordt gemaakt, blijkt dat de school haar kwaliteit *borgt*. In het verlengde van het voorafgaande is de toezichthoudende taak van de directeur de komende tijd vooral van belang.

De school *rapporteert* in de schoolgids in voldoende mate *over haar gerealiseerde onderwijskwaliteit*, al is dit voor de eindopbrengsten beperkt tot dit schooljaar. Besproken is dat ook tussenopbrengsten en gerealiseerde zorg hierbij betrokken kunnen worden. Over de verbeteractiviteiten rapporteert de school voldoende, zeker ook door haar jaarverslag aan het bevoegd gezag, de medezeggenschapsraad en de ouderraad.

Het *inzicht in de verschillen in onderwijsbehoeften van de leerlingenpopulatie* is nog niet van een voldoende niveau. In het schoolplan is een te summiere typering van de leerlingen- en de ouderpopulatie opgenomen. Toch constateert de school bij een toenemend aantal leerlingen een taalachterstand. In het gesprek blijken kennis en opvattingen voorhanden over de populatie. Deze kennis is echter nog niet *gesystematiseerd*, al wordt in het jaarverslag 2007/2008 al wel aangekondigd dat de school het voornemen heeft hierin te voorzien. Zeker met het oog op het landelijk taalleesverbetertraject waaraan de school deelneemt, helpt het inzicht in de onderwijskundige behoeften van de populatie bij het vaststellen van taalbeleid om het onderwijs nog beter af te stemmen.

Zorg en begeleiding

Basisschool De Ratel beschikt over een gedegen en samenhangend systeem om leerlingen te *volgen*. Onder leiding van twee betrokken en deskundige intern coördinatoren leerlingenzorg, is een verschuiving in gang gezet waarbij ernaar wordt gestreefd de zorg zoveel mogelijk in de groepen uit te voeren. Beide coördinatoren geven, samen met een voormalig leraar van de school, ook nog specifieke hulp in de vorm van remedial teaching. In de aanpak van de school staat de handelingsgerichte procesdiagnostiek centraal. Uit de casuïstiek blijkt dat dit model goed in de school is verankerd, cyclisch is en dat het leidt tot een over de gehele linie *planmatige* en voldoende leerlingenzorg. Ook de in het model opgenomen *evaluatie* komt adequaat uit de verf.

Wel geldt een kanttekening voor de zorgniveaus. Hierbij lijkt het nodig zorgniveau 2 te verfijnen. In deze fase zijn de coördinatoren bij de zorg betrokken en is al in de groep door de leraar geprobeerd het probleem op te lossen. Door de analyses van de problematiek vaker met leraren samen uit te voeren of voor te doen, worden zij meer alert op een vorm van diagnosticerend onderwijzen die goed past bij het preventief didactisch handelen van zorgniveau 1. Van leraren mag daarna worden gevraagd bij aanmelding voor niveau 2 voorwerk te doen. De inspectie is van mening dat dit bijdraagt aan een vergroting van het vakmanschap van de leraren. Dit zal ook merkbaar zijn aan de inhoud van de plannen, die ook meer dan nu orthodidactisch zullen worden.

Daarnaast is het wellicht nodig extra in fase 2 te investeren door voor meerdere leerlingen uit met name de hogere groepen inhaalacties uit te voeren die vooral curatief van aard zijn. De coördinatoren bieden deze zorg nu ook al zelf, maar moeten deze hulp wellicht tijdelijk intensiveren om achterstanden in te lopen. Het formuleren van sluitende criteria voor uitval (wie geeft welke hulp aan E- en D-leerlingen en na welke scores beginnen we hiermee) is hierbij noodzakelijk. Leerlingen voor wie ondanks het voorafgaande uiteindelijk toch een afbuigende leerlijn geldt, vallen onder niveau 3. Ook zij zijn gebaat bij hulp, maar deze ligt veel meer op het vlak van het creëren van een plannend aanbod.

Opbrengsten

De *resultaten* van de leerlingen aan het *eind van de basisschool* liggen in de jaren 2006 tot en met 2008 op het verwachte niveau. In 2006 ligt de score ruim boven het gemiddelde, net onder de bovengrens waarop de score significant hoger wordt. De scores van 2007 en 2008 lagen op het gemiddelde dat voor scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie mag worden verwacht. Voor de vergelijking van de score van 2009 ontbreekt tijdens het schoolbezoek nog de normering, maar deze score ligt beduidend lager dan in de voorafgaande jaren.

Om de *tussentijdse opbrengsten* te kunnen beoordelen, maakt de inspectie gebruik van toetsresultaten van technisch lezen (groep 3 en 4), rekenen en wiskunde (groep 4 en 6) en begrijpend lezen (groep 6). De resultaten van rekenen en wiskunde in groep 4 voldoen net aan de norm die voor deze groep wordt gehanteerd. Deze tegenvallende resultaten vormen onderdeel van een verbetertraject dat op schoolniveau in gang is gezet. Ook vallen de leesresultaten in één van de drie groepen 3 fors lager uit dan verwacht mag worden en scoort het gemiddelde van de groepen tezamen net boven de norm. De leesresultaten van groep 4 zijn voldoende. Ook de resultaten van groep 6 voor begrijpend lezen en rekenen en wiskunde zijn van een voldoende niveau. Bijeen leidt dit tot de conclusie dat de tussenopbrengsten voldoende zijn.

De inspectie beoordeelt de wijze waarop de school volgt of *leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften* zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen nog als onvoldoende. Individuele leerlijnen zijn niet afgeleid van een vastgelegd ontwikkelingsperspectief met daaraan verbonden didactische streefniveaus. Deze vorm van zorg en begeleiding is voor leerlingen met een afbuigende leerlijn nog te veel volgend en te weinig plannend ingericht. De coördinatoren leerlingenzorg geven er blijk van de plannende aanpak voor te staan en deze ook te kunnen concretiseren.

3 CONCLUSIE

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op basisschool De Ratel op de onderzochte onderdelen op orde is. In het onderzoek is gebleken dat het onderwijs op die gebieden geen of nauwelijks tekortkomingen kent. Deze conclusie zal worden betrokken bij de eerstvolgende jaarlijkse risicoanalyse die voorafgaat aan de beslissing of het toezichtarrangement eventueel aangepast dient te worden.

BIJLAGE

Overzicht indicatoren en bevindingen

In de bevindingen wordt tot uitdrukking gebracht of de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

- 1 draagt niet of nauwelijks bij;
- 2 draagt onvoldoende bij;
- 3 draagt voldoende bij;
- 4 draagt in hoge mate bij;
5. geen waardering. Dit oordeel wordt alleen toegekend indien de school zich niet kan verantwoorden met behulp van betrouwbare en valide opbrengstgegevens of, bij 13.2, geen leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften heeft.

Het kwaliteitsprofiel van Basisschool De Ratel

Kwaliteitszorg	1	2	3	4
1.1 De school heeft inzicht in de verschillen in onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.		●		
1.2 De school evalueert jaarlijks systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten.			●	
1.3 De school evalueert regelmatig het leren en onderwijzen.			●	
1.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
1.5 De school borgt de kwaliteit van het leren en onderwijzen.			●	
1.6 De school rapporteert aan belanghebbenden inzichtelijk over de gerealiseerde kwaliteit van het onderwijs.			●	

Zorg en begeleiding, inclusief toetsinstrumenten

Zorg en begeleiding, inclusief toetsinstrumenten	1	2	3	4
10.1 De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
11.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens, bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
11.3 De school voert de zorg planmatig uit.			●	
11.4 De school gaat de effecten van de zorg na.			●	

Opbrengsten: resultaten van leerlingen en hun voortgang in de ontwikkeling

Opbrengsten: resultaten van leerlingen en hun voortgang in de ontwikkeling	1	2	3	4	5
12.1 De resultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
13.1 De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
13.2 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.		●			

Wet- en regelgeving	ja	nee
W1 De school heeft de vastgestelde schoolgids aan de inspectie toegestuurd.	●	
W2 De school heeft het vastgestelde schoolplan aan de inspectie toegestuurd.	●	
W3 Het bestuur heeft het vastgestelde zorgplan aan de inspectie toegestuurd.	●	
W4 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten.	●	